

RADAR

La Comissió Europea ha autoritzat aquesta setmana la comercialització d'un nou tipus de blat de moro transgènic, donant per finalitzada la moratòria aplicada des del 1998. Pere Puigdomènech es pregunta si, en les circumstàncies actuals, tindria sentit declarar Catalunya zona lliure de transgènics, com han demanat algunes organitzacions.

Una Catalunya lliure de transgènics?

PERE PUIGDOMÈNECH

Que Catalunya sigui declarada una zona lliure de transgènics ha estat una proposta formulada recentment. No sabem lluny d'altres idees que han estat formulades en altres llocs d'Europa amb un èxit limitat. Abans de prendre una decisió sobre una iniciativa que no ha estat possible en altres llocs d'Europa, seria important sospesar si té sentit posar en marxa un procés que pot ser complicat, conflictiu, i que potser no val gaire la pena.

El conreu d'organismes modificats genèticament (OGMs) o transgènics, essencialment plantes de gran cultiu, ha crescut de forma espectacular arreu del món des de la seva introducció comercial el 1994. Deu anys després ocupen uns 70 milions d'hectàrees, sobretot de blat de moro, soja, colza i cotó. Es tracta es-

també raons ideològiques dels qui pensen que s'està modificant la natura d'una forma que no sabem on ens portarà. Però també hi ha diferents concepcions de l'agricultura. Hi ha, per exemple, els qui defensen les petites explotacions en les quals es fa una agricultura de qualitat enfront de les grans explotacions basades en el rendiment. Un cas extrem és el de l'agricultura ecològica en la qual es prima un ús inferior d'adobs i altres fitoquímics, però que té la conseqüència d'una menor productivitat.

En principi res s'hauria d'oposar a deixar que cada pagès pogués decidir fer el tipus d'agricultura que fos, o com es diu actualment, que coexistissin els diferents tipus de conreus preservant la llibertat de cadascun. Aquí apareixen les barreres que han estat imposades en la definició

cultura, i totes elles amb una forta càrrega ideològica.

Això fa que, quan l'any passat el govern austriac proposés que la regió de l'Austria superior fos declarada lliure de transgènics, la Comissió Europea rebutgés la proposta. Perquè aquesta restricció en el comerç intern de la Unió Europea sigui possible cal que hi hagi alguna raó objectiva que ho avali. El Comitè Científic de l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària va examinar les raons de la regió austriaca i no va trobar que demostrassin l'existència de cap element diferenciador respecte a la resta de les regions europees.

Té Catalunya millors arguments? Sens dubte sembla difícil. Per què, doncs, embarcar-se en una operació com aquesta? Hem de tenir en compte que hi ha àmbits com és el de l'alimentació dels animals en els quals la contribució d'algunes varietats modificades genèticament, com és el cas de la soja, està permetent mantenir uns nivells de producció i de preus malgrat la desaparició de les farines animals a partir de la crisi de les *vaques boges*.

A l'Argentina, la producció de soja s'ha convertit en un dels motors de la recuperació econòmica del país i és en més d'un 80% transgènica a causa del fet que permet doblar el rendiment amb una més gran facilitat del conreu.

També tenen avantatges clars el cotó resistent a insectes i el blat de moro que ha estat plantat en alguns llocs del nostre país i per això es fa servir.

Per tant el debat del tipus d'agricultura que es vol és important. És ben probable que un país com Catalunya (com és el cas de Grècia o d'Austria) tingui ar-

guments per privilegiar una producció de

cial el 1994. Deu anys després ocupen uns 70 milions d'hectàrees, sobretot de blat de moro, soja, colza i cotó. Es tracta essencialment de plantes a les quals s'ha introduït, mitjançant els mètodes de la biologia molecular, caràcters d'importància agronòmica, com fer-les resistents a insectes o tolerants a herbicides, caràcters que redueixen les pèrdues del conreu quan es donen atacs d'un insecte o que faciliten el conreu.

Des de la seva introducció es van dictar arreu del món uns reglaments molt estrictes que tenen com a finalitat assegurar, en la mesura del possible, que les varietats que s'introdueixen no tenen efectes sobre la salut i el medi ambient diferents dels de les varietats convencionals. Això fa que des del punt de vista de les dades que s'obtenen amb els mitjans analítics disponibles no tenim cap informació que ens indiqui que hi ha raons objectivables que distingeixin aquestes varietats de les altres en termes de salut o medi ambient.

Això no vol dir que no hi hagi raons d'un altre tipus que fan que hi hagi grups que s'hi oposin. Hi ha raons econòmiques, com per exemple les d'aquells que estan convençuts que aquestes llavors són la punta de llança de les grans companyies per aconseguir el control d'un sector important arreu del món o les de les companyies que competeixen pel mercat mundial de llavors. Hi ha

cun. Aquí apareixen les barreres que han estat imposades en la definició

A Catalunya es van conrear l'anys passat 5.300 hectàrees amb OGM

cultura que es vol es important. És ben probable que un país com Catalunya (com és el cas de Grècia o d'Àustria) tingui arguments per privilegiar una producció de qualitat amb varietats ben definides i d'alt valor afegit. En aquest cas, caldria fer un esforç per reflexionar sobre el que volen dir aquestes varietats, com es defineixen i quin efecte sobre la nutrició i l'economia del consumidor poden tenir. Però és sens dubte una estratègia possible i raonable per a un país de l'estructura econòmica de Catalunya o almenys per a una part de la seva agricultura.

En aquest debat les varietats modificades genèticament hi haurien de tenir poc a veure. El debat, en aquest cas, és el de la coexistència dels cultius de manera que el pagès pugui escollir amb llibertat, tenint en compte els riscos que sempre pren i seguint unes regles raonables que permetin el desenvolupament de l'activitat agrícola, a més d'assegurar la seguretat i la informació de l'agricultor i el consumidor. Per fer això cal un marc raonable i unes regles del joc adaptades per evitar crear uns conflictes innecessaris. En la mesura del possible hauríem de treballar sobretot per una Catalunya lliure de prejudicis.

dels diferents tipus d'agricultura. Per exemple, les normes de l'agricultura ecològica no admeten les llavors modificades genèticament amb una tolerància zero. Les normes d'etiquetatge i traçabilitat d'aquests productes han dictat uns nivells bastant estrictes (menys d'un 0,9%), però en el cas de l'agricultura ecològica no hi ha mínim. Això per a alguns és una paradoxa, perquè les llavors que es fan servir en agricultura ecològica són també el producte de la millora genètica. És possible que algunes de les noves varietats modificades genèticament es tarien especialment adaptades a aquest tipus d'agricultura, perquè necessiten, per exemple, menys insecticides però per definició (és a dir, per raons ideològiques) no són acceptades. Per tant, el debat fa intervenir qüestions econòmiques, de concepció de l'agri-

• PERE PUIGDOMÈNECH, LABORATORI DE GENÈTICA MOLECULAR VEGETAL (CSIC-IRTA). MEMBRE DEL COMITÈ D'OGMs DE L'AUTORITAT EUROPEA DE SEGURETAT ALIMENTÀRIA

rescui ue iouma epe...
mon des de la seva introducció comercial el 1994. Deu anys després ocupen uns 70 milions d'hectàrees, sobretot de blat de moro, soja, colza i cotó. Es tracta essencialment de plantes a les quals s'ha introduït, mitjançant els mètodes de la biologia molecular, caràcters d'importància agrònomic, com fer-les resistents a insectes o tolerants a herbicides, caràcters que redueixen les pèrdues del conreu quan es donen atacs d'un insecte o que faciliten el conreu.

Des de la seva introducció es van dictar arreu del món uns reglaments molt estrictes que tenen com a finalitat assegurar, en la mesura del possible, que les varietats que s'introdueixen no tenen efectes sobre la salut i el medi ambient diferents dels de les varietats convencionals. Això fa que des del punt de vista de les dades que s'obtenen amb els mitjans analítics disponibles no tenim cap informació que ens indiqui que hi ha raons objectivables que distingixin aquestes varietats de les altres en termes de salut o medi ambient.

Això no vol dir que no hi hagi raons d'un altre tipus que fan que

reus preservant la llibertat ue caua...
cun. Aquí apareixen les barreres que han estat imposades en la definició

A Catalunya es van començar l'any passat 5.300 hectàrees amb OGM

dels diferents tipus d'agricultura. Per exemple, les normes de l'agricultura ecològica no admeten les llavors modificades genèticament amb una tolerància zero. Les normes d'etiquetatge i traçabilitat d'aquests productes han dictat uns nivells bastant estrictes (menys d'un 0,9%), però en el cas de l'agricultura ecològica no hi ha mínim. Això per a alguns és una paradoxa, perquè les llavors que es fan servir en agricultura ecològica són també el producte de la millora genètica. És

És ben probable que un país com Catalunya (com és el cas de Grècia o d'Àustria) tingui arguments per privilegiar una producció de qualitat amb varietats ben definides i d'alt valor afegit. En aquest cas, caldria fer un esforç per reflexionar sobre el que volen dir aquestes varietats, com es defineixen i quin efecte sobre la nutrició i l'economia del consumidor poden tenir. Però és sens dubte una estratègia possible i raonable per a un país de l'estructura econòmica de Catalunya o almenys per a una part de la seva agricultura.

En aquest debat les varietats modificades genèticament hi haurien de tenir poc a veure. El debat, en aquest cas, és el de la coexistència dels cultius de manera que el pagès pugui escollir amb llibertat, tenint en compte els riscos que sempre pren i seguint unes regles raonables que permetin el desenvolupament de l'activitat agrícola, a més d'assegurar la seguretat i la informació de l'agricultor i el consumidor. Per fer això cal un marc raonable i unes regles del joc adaptades per evitar crear uns conflictes innecessaris. En